रीतीर्निवर्त्तयामास काञ्चनाञ्जनराजतीः । वह्निना दीपिताङ्गोऽपि गिरिर्नातिविराजते ।
धूमान्धकारार्द्धतनुर्म्मज्जमान इवाम्बुदे । विश्लिष्टोपलसङ्घातः कर्क्कशाङ्गारवर्षणः ।
गिरिर्भात्यनलोद्गारैरुल्कावृष्टिरिवाम्बुदः । प्रपातप्रस्रवोत्क्षिप्तो धूमसम्वर्द्धितोदरः ।
सगिरिर्भस्मतां यातो युगान्ताग्निहतोपमः । विह्वलास्तस्य पार्श्वेभ्यः सर्पा दग्धार्द्धदेहिनः । ५५१०
श्वसन्तः पृथुमूर्द्धानो निश्चेरुरग्निवेगिणः । उत्पत्योपत्य गगणात् पुनः पेतुरवाङ्मुखाः ।
रेसुरुद्वेजिताः सिंहाः शार्द्दूलाश्चानलाविलाः । मुमुचुः पादपाश्चैव दाहनिर्यासजं जलं ।
ववावूर्द्ध्वगतिर्व्वातो भस्माङ्गाराभिपिङ्गलः । धूमच्छाया च गगणे दर्पिताम्भोददर्शना ।
त्यज्यमानमहासानुर्विहगैः श्वापदैरपि । गिरिर्व्वैकल्यमायाति प्रागुल्भ्यात् कृष्णवर्त्मनः ।
स मुमोच शिलाः शैलश्चलोद्यच्छिलोच्चयः । वज्रेण पुरुहूतस्य यथा स्याद्दारितस्तथा । ५५३५
आदीप्य तन्तु शैलेन्द्रं क्षत्रिया व्यूहदंशिताः । अर्द्धक्रोशमपक्रान्ताः पावकेनाभितापिताः
दह्यमाने नगश्रेष्ठे शीर्य्यमाणे महाद्रुमे । धूमभारैरनालक्ष्ये मूले शिथिलताङ्गते ।
सरोषं हि तदा रामो वचनं केशिसूदनं । बभाषे पद्मपत्राक्षं स साक्षान्मधुसूदनं ।
दह्यतेऽयं गिरिस्तात ससानुशिखरद्रुमः । आवयोः कृष्ण वैरेण वैरिभिर्वसुधाधिपैः ।
पश्य कृष्णानलोष्णानां सधूमानां समन्ततः । वनानां विरसन्तीव नगाभ्यासे खगोत्तमाः । ५५४०
अयं यद्यावयोरर्थे गोमन्तस्तात दह्यते । अयशस्यमिदं लोके कौलीनञ्च भविष्यति ।
तदस्यानृण्यहेतोर्हि नगस्य नगसन्निभ । क्षत्रियान्निहनिष्यामि दोर्भ्यामेव नृणाम्बर ।
एते ते क्षत्रियाः सर्व्वे गिरिमादीप्य दंशिताः । रथिनस्तात दृश्यन्ते यथादेशं युयुत्सवः ।
एवमुक्त्वा गिरेः शृङ्गान्मेरुशृङ्गादिवोडुराट् । निपपात बलः श्रीमान् वनमालाधरो युवा ।
कादम्बरीमदक्षीवो नीलवासाः सितप्रभः । स शारदेन्दुसङ्काशो वनमालाञ्चितोदरः । ५५५५
कान्तैककुण्डलधरश्चारुमौलिरवाङ्मुखः । निपपात नरेन्द्राणां मध्ये केशवपूर्व्वजः ।
श्रवस्तुते ततो रामे कृष्णः कृष्णाम्बुदोपमः । गोमन्तशिखराच्छ्रोमानाप्लुतोऽमितविक्रमः ।
ततः सम्पीडयामास पद्भ्यां गिरिवरं हरिः । स पीडितो गिरिस्तेन निर्म्ममज्ज समन्ततः ।
जलाकुलोपलस्तत्र प्रस्रुतो द्विरदो यथा । स तेन वारिणा वह्निस्तत्क्षणात् प्रशमं गतः ।
कल्पान्ते वारिधाराभिर्म्मेघजालैरिवांशुमान् । सिंहारसितनिर्घोषः पीतवासा घनाकृतिः । ५५६०
किरीटमूर्द्धा सौम्यास्यः पुण्डरीकनिभेक्षणः । श्रीवत्सवक्षाः सुमुखः सहस्राक्षसमद्युतिः ।
रामादनन्तरं कृष्णः प्लुतो वै वीर्य्यवांस्ततः । ताभ्यामवप्लुताभ्याञ्च चरणैः पीडितो गिरिः ।
मुमोच सलिलोत्पीडां तीव्रपावकशान्तये । सलिलोत्पीडनं दृष्ट्वा पार्थिवा भयमाविशन ।
इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे विष्णुपर्व्वणि गोमन्तदाहे नवनवतोऽध्यायः ॥ ९९ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तौ नगादाप्लुतौ दृष्ट्वा वसुदेवसुतावुभौ । क्षुब्धं नरवरानीकं सर्व्वं संमूढवाहनं ।
बाहुप्रहरणौ तौ तु चेरतुस्तत्र यादवौ । मकराविव संरब्धौ समुद्रक्षोभणावुभौ । ५५५५